

Česká asociace odpadového hospodářství

Pod Pekárnami 157/3, 190 00 Praha 9
IČ: 66001536; web: www.caoh.cz
Tel.: 731 405 068; email: info@caoh.cz

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65
Praha 10, 100 10

Zasláno datovou schránkou: 9gsaax4

Váš dopis značky / ze dne:
Naše značka: 2024/IPC-774

Místo a datum: Praha: 24.09.2024

Věc: Žádost o stanovisko k problematice likvidace odpadů z povodní

Vážení,

obracím se na Vás jménem České asociace odpadového hospodářství v rámci problematiky související s likvidací odpadů z povodní, které v minulých dnech zasáhly nemalou část České republiky.

V rámci procesu odstraňování následků těchto ničivých povodní se na nás obrazejí naši členové, ale i postižené obce s dotazy ohledně likvidace odpadů z této události, resp. se související problematikou týkající se poplatků za ukládání odpadu na skládku a jejich vykazování. Ačkoli je nám známo, že Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) vydalo dne 7. 7. 2021 Metodický pokyn týkající se odstraňování odpadů vzniklých v důsledku mimořádné události – živelných pohrom, č.j. MZP/2021/720/3403 (dále jen „**Metodika 2021**“) a pozitivně hodnotíme, že tento pokyn obsahuje řadu užitečných informací, některé praktické důsledky likvidace odpadů z povodní zde nejsou řešeny, resp. nejsou řešeny v dostatečném rozsahu. Z tohoto důvodu Vás žádáme o bližší stanovisko k níže uvedeným problematickým bodům. Pro přehlednost jsou jednotlivé otázky rozděleny do samostatných úseků.

1) Uplatňování tzv. třídící slevy

Ve vztahu k možnosti využít tzv. třídící slevu dle ustanovení § 157 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech (dále jen „**zákon o odpadech**“) bychom si Vás dovolili požádat o sdělení stanoviska, zda se množství odpadů vzniklých v důsledku povodní standardně započítává do produkce komunálního odpadu obce ve smyslu možnosti dosažení třídící slevy pro obec, či nikoliv.

Výše citované ustanovení uvádí, že „*V poplatkovém období do roku 2029 se komunální odpad splňující podmínky podle § 40 odst. 1 s výjimkou nebezpečných odpadů, jehož původcem je obec, zahrne namísto dílčího základu poplatku za ukládání využitelných odpadů do dílčího základu poplatku za ukládání komunálního odpadu, pokud celková hmotnost takového odpadu uloženého na libovolnou skládku od prvního dne kalendářního roku, ve kterém nastane toto poplatkové období, ve vztahu ke kterému uplatní obec nárok podle odstavce 2, nepřesáhne množství vypočtené podle přílohy č. 12 k tomuto zákonu. Pokud se v poplatkovém období*

toto množství přesáhne, zahrne se do dílčího základu poplatku za ukládání komunálního odpadu pouze část odpadu do jeho dosažení.“

Dle přílohy č. 12 zákona o odpadech se tedy výše třídící slevy určuje podle celkové produkce komunálních odpadů. Metodika 2021 pak uvádí, že odpovědnost za odstranění odpadů od občanů v důsledku živelné pohromy má místně příslušná obec, která postupuje v souladu s pokyny orgánů krizového řízení. Z uvedeného je zcela zřejmé, že původcem odpadu vzniklého při povodních jsou právě postižené obce. Metodika 2021 následně předpokládá, že netříděný odpad vzniklý při živelné pohromě, bude zařazován po druh odpadu kat. č. 20 03 99, tedy *komunální odpady blíže neurčené*, které by podle výše uvedeného ustanovení zákona o odpadech měly být zahrnovány do výpočtu třídící slevy, za předpokladu, že budou ukládány na skládce.

Z výše uvedeného je nicméně zřejmé, že pokud by se odpad vzniklý v důsledku povodní do produkce komunálního odpadu podléhajícího třídící slevě započítával, pak by obce postižené povodněmi v důsledku odklizení jejich následků prakticky vždy o třídící slevu do konce tohoto roku přišly. Tímto postupem by vedle vynaložení nemalých výdajů na odstranění následků povodní došlo k navýšení výdajů obce v souvislosti s vyššími poplatky za uložení odpadu, což může být pro už tak zatížené rozpočty postižených obcí značně problematické. Určitou variantu představuje sice likvidace povodňových odpadů ve spalovnách, nicméně je třeba počítat jednak s jejich omezenou kapacitou v čase nutném pro odstranění tohoto odpadu a jednak s tím, že ne všechny odpady je možné do těchto zařízení přijmout.

S ohledem na tuto skutečnost žádáme o vydání stanoviska, resp. metodického pokynu, zda a jakým způsobem řešit započítávání takto vzniklých odpadů do třídící slevy ve smyslu § 157 zákona o odpadech.

2) Poplatky za ukládání odpadů na skládku

Druhým problematickým aspektem (který však souvisí i s výše uvedeným) je možnost odpuštění poplatků za ukládání odpadu na skládku.

Poplatek za ukládání odpadů na skládku je (i dle konstantní judikatury) daní, pro níž se vedle úpravy zákona o odpadech podpůrně užije zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Ten v § 259 odst. 1 stanoví, že *„Pokud zákon stanoví orgánu veřejné moci pravomoc zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně, lze tak učinit na základě žádosti daňového subjektu nebo z moci úřední“*.

Podle ustanovení § 105 zákona o odpadech pak platí, že *„Od poplatku za ukládání odpadů na skládku se osvobozuje uložení odpadu na skládku v rámci řešení následků krizové situace podle krizového zákona.“* Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (dále jen **„krizový zákon“**), blíže definuje krizovou situaci takto: *„mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu“*.

Z uvedeného je zřejmé, že existuje možnost prominutí poplatku za uložení odpadů na skládku (což ostatně uvádí i Metodika 2021), nicméně pro to, aby byla uvedená výjimka aplikovatelná, **je nutné, aby se jednalo o krizovou situaci dle krizového zákona, tedy situaci, při níž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.**

Stav nebezpečí ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 krizového zákona vyhláší hejtman kraje, resp. primátor hlavního města Prahy, a to pro celý kraj nebo jeho část. Ačkoli povodeň zasáhla téměř všechny kraje, stav nebezpečí byl vyhlášen pouze v kraji Moravskoslezském, Olomouckém a v Libereckém kraji pouze pro část území (pro obec s rozšířenou působností Frýdlant).

Je nutné upozornit na to, že i mimo tato území je řada obcí, která byla povodněmi značně poškozena (namátkově např. Benešov nad Černou, Doudleby, Plav v Jihočeském kraji nebo Dobšice či Podhradí nad Dyjí v kraji Jihomoravském, v Pardubickém kraji bylo silně zasaženo město Luže). Tyto obce se přitom budou rovněž muset

vypořádat se značným množstvím odpadů z povodní, přičemž pro ně s ohledem na výše uvedené neplatí osvobození od poplatků za uložení odpadů na skládce.

Uvedená situace tak znamená nerovné zacházení ve vztahu k jednotlivým obcím, které jsou zatíženy shodnými následky povodní, přičemž podobně postižené obce ležící v „méně postižených“ krajích musejí platit standardní (nemalé) poplatky za ukládání odpadu na skládku, což zbytečně zvyšuje negativní dopady havarijního stavu a ekonomických dopadů takto postižených obcí.

K takto omezené aplikaci osvobození od poplatku dle § 105 odst. 1 zákona o odpadech přitom není důvod, neboť zcela převažujícím původcem odpadů z živelných pohrom jsou obce a upuštění od poplatku by tak představovalo šetření peněz obecních rozpočtů. V každém jednotlivém případě musí být původ odpadu jakožto následku živelné pohromy prokázán a zdokumentován prostřednictvím základního popisu odpadu. Tyto podmínky garantují, že i v případě vyhlášení stavu nebezpečí bude osvobození dopadat pouze na odpady, které jsou důsledkem povodní, jakožto živelné pohromy. U těchto typů odpadů je osvobození z výše uvedených důvodů plně žádoucí a nemělo by narážet ani na překážku v podobě absence vyhlášení stavu nebezpečí.

Bohužel u odpadu z povodní neexistuje mnoho dalších reálných způsobů, jak s nimi v potřebné době naložit. Odpady mají vysoké riziko infekce, jsou zde mrtvá zvířata a další kontaminující prvky. V některých krajích je možné energetické využití určitého množství odpadů ve spalovnách (ZEVO), ale pro většinu lokalit je spálení nereálné s ohledem na dlouhé přepravní vzdálenosti a potřebu odstranit odpady z lokalit co nejdříve, aby se nezvyšovalo riziko kontaminace, či nákaz.

a) S ohledem na uvedené tímto žádáme o vydání stanoviska k výše uvedené problematice, nalezení společného řešení s příslušnými hejtmány, či o zrychlenou přípravu legislativní změny, která by narovнала výše uvedený nespravedlivý a nerovný přístup k jednotlivým postiženým obcím.

b) Řada starostů a postižených občanů také vznáší dotaz, zda po skončení vyhlášeného stavu dle krizového zákona v dané oblasti se na již vzniklé a z lokalit stále odstraňované odpady z povodní vztahuje výjimka ze zpoplatnění i po skončení krizového stavu. Množství povodňových odpadů se nestihne odvést na koncová zařízení před koncem krizového stavu. Jako doplnění k tomuto bodu bychom si tedy dovolili požádat také o stručné vyjádření MŽP k této problematice.

3) Vykazování předávaných odpadů

Metodika 2021 v rámci pokynu pro odpad od fyzických osob podnikajících a právnických osob uvádí, že tyto osoby jsou v postavení původců odpadu, přičemž odpad vzniklý při živelné pohromě budou zařazovat obdobně a nakládat s ním způsobem popsáním v Metodice 2021.

Dále je v Metodice 2021 uvedeno, že „V případě uložení odpadů na skládku předají právnické osoby a podnikající fyzické osoby provozovateli skládky jako součást základního popisu údaje o parcelním čísle pozemku, na kterém odpad vznikl. V případě stavebních a demoličních odpadů dále rovněž číslo popisné nebo evidenční číslo budovy, ze které odpad vznikl“.

V této souvislosti si dovoluujeme podotknout, že v případě takto rozsáhlých a ničivých povodní, které postihují oblasti o rozloze stovek km², není reálné v případě likvidace odpadů určovat, který odpad pochází z kterého pozemku, obzvlášť s ohledem na nutnost dokončení sanačních prací co nejrychleji (s ohledem na blížící se zimní období). Rovněž je reálné nemožné určovat konkrétní evidenční čísla budov, z nichž pocházejí stavební odpady, když tyto se v důsledku povodňové vlny mohou nacházet desítky až stovky metrů od původního objektu. Přitom neuvedení těchto údajů znamená pro tyto původce riziko a stejně tak pro přejímající zařízení riziko kontrol a sankcí ze strany příslušných orgánů, a to do výše 1.000.000,- Kč. Navíc stejně tak hrozí riziko nutnosti doplacení poplatků v případě, že evidované údaje vypisované v době havárie, nebudou s odstupem řady měsíců odpovídat představám dozorového orgánu.

Metodika 2021 obhajuje uvedený požadavek tím, že uvedené údaje umožní následnou kontrolu, zda mohlo předané množství odpadů vzniknout v daném místě v rámci řešení následků živelné pohromy. Dle našeho názoru v případě takto závažných katastrof by bylo rozumné definovat takové řešení, aby bylo v praxi lépe realizovatelné.

Vzhledem k výše uvedenému žádáme o opětovné vyhodnocení uvedené textace tak, aby byl proces předávání odpadů z živelních pohrom pokud možno co nejvíce zjednodušen a přiblížen praktickým podmínkám při odstraňování havarijního stavu z podobných pohrom.

Stejně tak s ohledem na výše uvedené žádáme o stanovisko k řešení popsaných problémových bodů, případně o urychlené přijetí legislativního opatření směřujícího k narovnání situace mezi postiženými obcemi co do povinnosti hradit poplatky za ukládání odpadů z živelních pohrom na skládkách. Vzhledem k tomu, že tato naše žádost se týká problémů vzniknuvších v souvislosti s nedávnými povodněmi, jejichž následky je nutné aktuálně řešit, zdvořile žádáme o co nejrychlejší odpověď.

Děkuji.

S pozdravem.

Ing. Petr Havelka

výkonný ředitel

Česká asociace odpadového hospodářství

Na vědomí:

Mgr. Eliška Olšáková, předsedkyně Sdružení místních samospráv České republiky

Mgr. Pavel Drahovzal, místopředseda Svazu měst a obcí České republiky

RNDr. Jan Hodovský, MBA, ředitel Kanceláře Asociace krajů České republiky